

Zostera L. Hakkında Studies on Zostera L.

Aynur ÜNAL*

Kuzey ve güney yarımkürenin bütün denizlerinde sık sık rastlanan ve çimene benzer görünüşte olan bu bitki ilk bakışta alglerle karıştırılırsa Spermatophyta bölümüne dahildir. Sistematik yerini şu şekilde belirtebiliriz (2).

Bölüm	:	Spermatophyta
Alt Bölüm	:	Angiospermae
Sınıf	:	Monocotyledonae
Takım	:	Helobiae
Familya	:	Potamogetonaceae
Cins	:	Zostera L.

Bitkinin uzunluğu 60 cm veya daha fazla olabilir. Sürünücü bir gövdeye sahiptir. Denizlerde büyük topluluklar meydana getiren bu bitki denizdeki kumlara kökünü gömerek yaşar. Yuvarlak bir tabanla başlayıp uca doğru pek az incelen yapraklar parlak yeşil renkli olup şerit görünüşündedir. Genişliği 1/2 - 1 cm dir. Çiçekler genellikle 10 - 12 mm uzunluktadır. Çiçeklerinde 1 - 4 karpelden oluşmuş bir pistil, 1 - 4 stamen vardır. Meyva tipi akendir (1).

Denizin 4 m derinliklerine kadar yaşayan bu cinse ait memleketimiz denizlerinde 2 tür bulunmaktadır.

Akdeniz'de : Erdemli, Silifke, Kaş, Fethiye

Ege Denizin'de : Kuşadası, Kerme Körfezi ve Marmaris'te deniz içindeki bazı sahalarda çimenlik araziye benzer şekilde büyük topluluklar meydana getirirler.

Redaksiyona verildiği tarih : 20 Şubat 1974

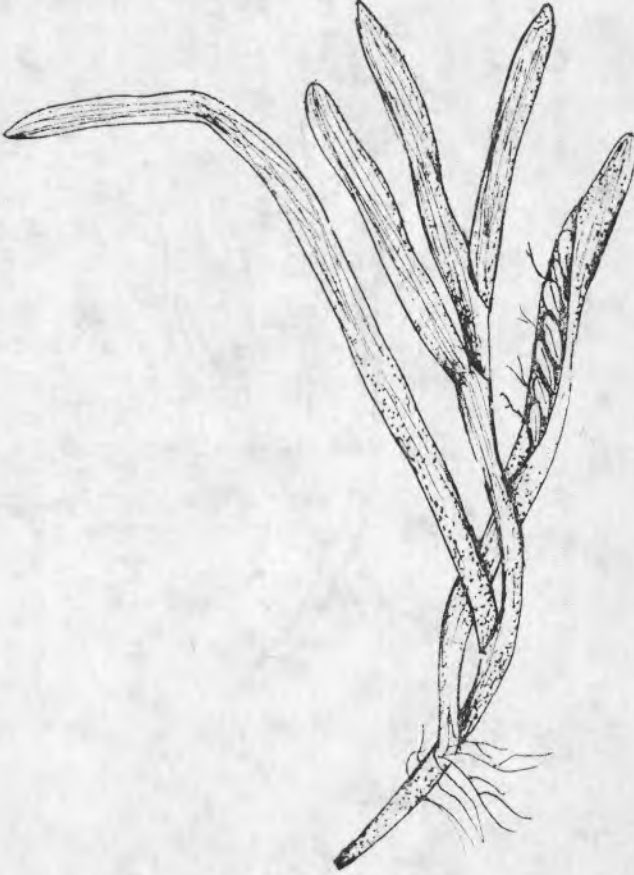
(*) Farmasötik Botanik Kürsüsü, Eczacılık Fakültesi, Ankara Üniversitesi

İlk bakışta dış görünüşüyle birbirine çok benzeyen bu iki tür kök, meyva ve *Z. nana*'nın daha narin görünümüyle birbirinden ayrılır.

1 — *Zostera marina* L.

Syn: *Zostera marina* V. *angustifolia* Hornem

Bitkinin gövde genişliği 3-8 mm dir. Uzunluk 1 m kadar olabilir. Alternatif stamen ve pistilli olan çiçekleri Temmuz-Eylül aylarında solar ve iki sıra halinde gruplanmıştır. Yaprakların uç kısımları yuvarlak şerit şeklindedir. Meyvalar beyaz renklidir. Kök bazan yassı bazan dallanmış kök demetleri şeklindedir (Şekil 1).

Şekil 1 : *Zostera marina* L.

2 — *Zostera nana* Roth.Syn: *Z. Univervis* Rchb.*Z. minor* Nolte.

Bitki 10-30 cm uzunlukta olup yapraklar ortadan kesilmiş gibidir (3).

Şekil 2 : *Zostera nana* Roth.

Çiçekler çok sayıda olmayıp zarımsı görünüşte ve iki sıra halinde alternatif stamen ve pistillidir. Meyvalar kaygan olup kahve rengi yeşilimsi renktedir. Toprak altı kısımları dallanmış olup 2-3 gruplu yan kökler vardır (Şekil 2).

Ö Z E T

Denizlerimizde rastlanan *Zostera* adlı bitki çoğu zaman alglerle karıştırılırsa da Spermatophyta grubuna dahildir. Bu cinse ait *Z. marina* ve *Z. nana* türleri bizim denizlerimizde sık sık görülür. Çimene benzer görünüşte olan bu bitkinin boyu 1 m kadar olabilir. Yapraklar 1/2 - 1 cm eninde olup çiçekleri 9 - 12 mm uzunluğundadır. Çiçeklerde 1 - 4 karpelden oluşmuş pistil ve 1 - 4 stamen vardır. Meyva akendir.

S U M M A R Y

Zostera is a common genus. It looks like algae and also grasses. We can often see *Z. marina* and *Z. nana* in our seas. It is sometimes about 1 m tall. The leaves are 1/2 - 1 cm breadth. Flowers are 9 - 12 mm tall. Flowers have a pistile (contain 1 - 4 carpels) and 1 - 4 stamens. Fruits are achene.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — Bonnier, G. : Flore Comle'te, Tom II, 48. (1934).
- 2 — Core, L.E. : Plant Taxonomy, Englewood Cliffs, ũ'. Prentice Hall, Inc. 250 (1955).
- 3 — Wettstein, F. : Handbuch der Systematischen Botanik, Fanz Deuticke, Reprint Asher E. Co Amsterdam, 478. (1962).